

Ernæring – Tidlig opsporing

Udarbejdet af	Navn, titel: Christine Vammen kvalitets- og udviklingskonsulent og Cecilie Høstaker Udviklingssygeplejerske Dato: 9/12 2021
Revideret af	Navn, titel: Anna Cecilie Høstaker Udviklingssygeplejerske Dato: 13/10 2022
Godkendt af	Navn, titel: Henriette Juhl Dato: 10/12 2021
Version	Nr.: 1.1
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • At systematisk og tidlig opsporing af uhensigtsmæssig vægtændring på plejecentre • At øge det tværfaglige samarbejde • At forebygge (gen-)indlæggelser
Instruksens virkningsområde	Omsorg og Sundhed – afdeling for Plejecenter, Demensindsats og Madservice
Ansvarsfordeling	<p>Lederen har ansvar for at instruksen er udarbejdet, tilgængelig og implementeret.</p> <p>Ledelsens ansvar er desuden, at der er ansat personalet, som er kvalificeret til og instrueret i at udføre den delegerede/opgaveoverdraget opgave.</p> <p>Afdelingsleder og temleder er ansvarlige for at udbrede kendskabet til denne instruks, og gøre denne tilgængelig.</p> <p>Medarbejderen er ansvarlig for at kende til denne instruks og efterleve denne.</p> <p>Sygeplejerske er ansvarlige for plejeforløbene. Det er sygeplejerskens opgave at uddelegere opgaven til SSA eller SSH.</p>

Indhold

Metode	3
Fremgangsmåde	3
Identifikation af uhensigtsmæssigt vægttab	3
Fremgangsmåde ved uhensigtsmæssigt vægttab	3
Dokumentation	5
Observationer	5
Helbredstilstande	5
Handleanvisninger	6
Ernæringsnøglepersoner	6
Funktionsbeskrivelse	6
Arbejdsopgaver	7
Kvalitetskontrol	7
Baggrundsviden	7
Kilder	7
Bilag 1	7

Metode

Metoden tager udgangspunkt i Ernæringsvurderingskema (EVS) (se baggrundsviden)

EVS er et screeningsværktøj der skal hjælpe med at afklare, om den ældre har gavn af en ernæringsindsats.

Fremgangsmåde

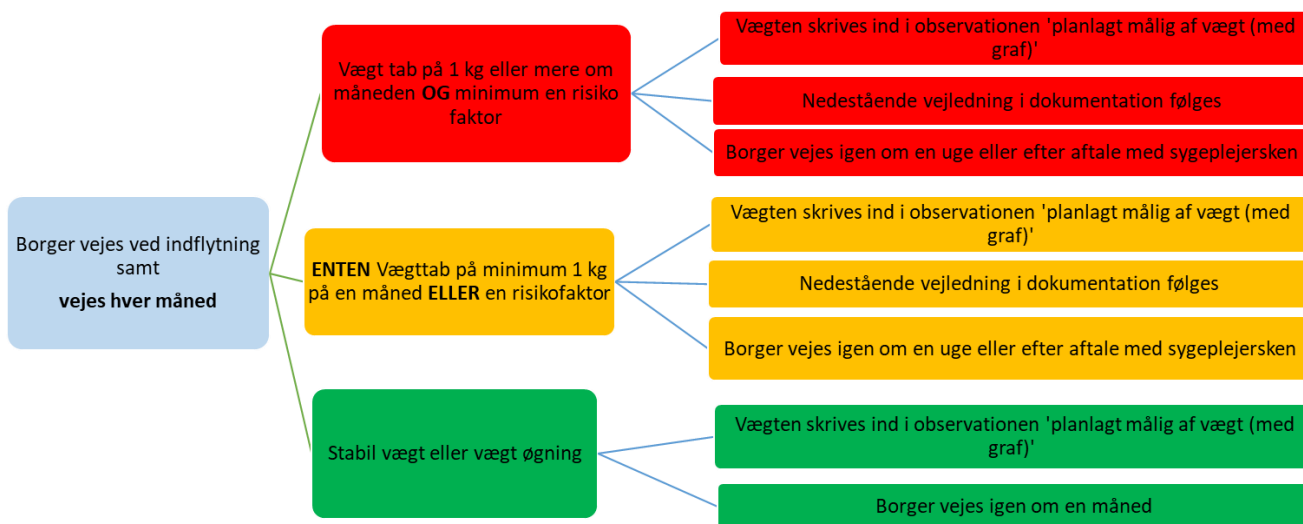
Identifikation af uhensigtsmæssigt vægttab

Plejecentre	Ved indflytning samt minimum 1 gang pr måned	Vægt*
Aflastning	Ved indflytning på aflastning samt en gang hver måned	Vægt*

*Borger vejes på den samme vægt hver gang. Hvis borger bruger kørestol, skal vægten på kørestol skrives ind i journalen, her beskrives også som kørestolen er vejet med eller uden fodstøtter eller andet.

Fremgangsmåde ved uhensigtsmæssigt vægttab

Borger med uplanlagt vægttab på 1kg eller derover på en måned skal have foretaget en ernæringscreening.

Ernæringscreening består af følgende:

1. Vejning af borger
2. Vurdering af risikofaktorer
3. Handleplan
4. Evaluering af indsats

1. Vejning

Fremgangsmåde	Ansvarlig
<ul style="list-style-type: none"> • Borger vejes med det interval der aftales på triageringsmødet • Brug altid den samme vægt hvis muligt • Vej på ca. samme tidspunkt på døgnet og i samme mængde tøj • Vægten drøftes på triageringsmøde, dagens kontaktperson er ansvarlig for at informere sygeplejersken	Dagens kontaktperson (SSA/SSH)

2. Vurdering af risikofaktorer

SSA/SSH orientere sygeplejerske om risikofaktorer både skriftligt (hvor/hvordan?) og mundtligt

Fremgangsmåde	Ansvarlig
Vægttab	SSA/SSH/ernæringsnøgleperson skriver vægttab ind i journal samt oplyser sygeplejerske om vægttab ved triageringsmødet (følg flowchart)
Tandstatus/tyggebesvær	SSA/SSH har ansvaret for at oplyse om forværring af tandstatus/tyggebesvær ved triagering SSA/sygeplejerske har ansvaret for at kontakte tandlæge for udredning
Synkebesvær	SSA/SSH har ansvaret for at videreformidle evt. synkebesvær til sygeplejersker, SSA/Sygeplejersker har ansvaret for elektronisk at kontakte ergoterapeut for dysfagi-udredning
Hjælp til at spise/ændringer i kostindtag	Er det nyt at borger skal have hjælp til at anrette, servere og/eller spise?
Akut sygdom eller forværring i kronisk sygdom	SSA/Sygeplejersker har ansvaret for at kontakte læge ved akut sygdom eller forværring af kronisk sygdom
Kontakt til pårørende	Ernæringsnøgleperson/SSA/SSH/Sygeplejerske følger arbejdsgang for triagering

3. Handleplan

Fremgangsmåde	Ansvarlig
SSA/sygeplejerske udarbejder handleplan for borger i helbredstilstand <i>uhensigtsmæssigt vægttab</i>	Ernæringsnøgleperson/SSA/sygeplejerske er ansvarlig for dokumentation af handleplan SSH/SSA/daglig kontaktperson er ansvarlig for løbende evaluering af handleplan Ufaglært medarbejder er ansvarlig for videregivelse og dokumentation

4. Evaluering af indsats

Fremgangsmåde	Ansvarlig
Handleplanen evalueres og nye tiltag sættes i værk hvis eksisterende tiltag ikke har haft ønsket effekt	SSA/Sygeplejerske er ansvarlig for at sætte dato for evaluering Evaluering af handleplanen skal ske ved et triageringsmøde

Ved underernæring kontaktes egen læge med henblik på vitamintilskud

Dokumentation

Der skal foreligge dokumentation i Cura:

Observationer

- Borgers vægt skal dokumenteres i observation "planlagt måling af vægt (med graf)"

Helbredstilstande

- Ernæringscreening skal dokumenteres i helbredstilstanden ernæring → Uhensigtsmæssig vægtændring

Helbredstilstande skal indeholde følgende:

Beskrivelse af tilstand	<ul style="list-style-type: none"> Vægt og højde ved indflytning skal stå øverst med dato for udførelse BMI Kort beskrivelse af hvordan borger fremstår fysisk
-------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse af hvilke risikofaktorer der er årsag
Borgers ønske/mål	<ul style="list-style-type: none"> • Borgers egne ønsker (stabil vægt, vægtøgning, hvis vægt øgning hvor meget)
Fagligvurdering/plan	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke samarbejdes partnere er der taget kontakt til? • Skal borger øges i vægt eller vægt stabiliseres beskrives planen for dette her

Problem	Helbredstilstand
Synkebesvær	Ernæring → Problemer med fødeindtag
Tandstatus	Hud og slimhinder → Andre problemer med hud og slimhinder
Vægtændringer	Ernæring → uhensigtsmæssigt vægttab
Appetit	Ernæring → Problemer med fødeindtag

Handleanvisninger

- Hvorhenne spiser borger (egen stue, dagligstuen, spisestuen, skal borger følges)
- Hvilken type kost (gratin, blød, normal, beriget)
- Hvor mange mellemmåltider skal borger tilbydes
- Hvilke drikkevarer ønsker borger
- Skal borger have hjælp til at spise (skal maden skæres ud, skal maden serveres, kan borger spise selv, benytter borger specielt bestik)
- Hvilken størrelse portion spiser de (XS, S, M, L)
- Evt. socialpædagogiskhandleplan

Ernæringsnøglepersoner

Funktionsbeskrivelse

Som ernæringsnøgleperson er du bindeled mellem borger, køkkenet, personale på plejecentret og sygeplejerske.

Arbejdsopgaver

- Skal sikre kendskabet til instruksen *Tidlig opsporing - Ernæring*
- Deltage i undervisning omkring ernæring og nye arbejdsgange
- Kontaktperson til køkkenet i forbindelse med kostændringer
- Deltage i 4 årlige kostrådsmøde hvor køkkenet, ernærings-nøglepersoner og sygeplejerske deltager

Kvalitetskontrol

Ernæringsnøglepersoner laver en gang årligt journal audit på plejecentrene.

Udviklingssygeplejerske understøtter implementeringen ved løbende dialog med plejecentrene

Baggrundsviden

Ernæringsindsatsen tager udgangspunkt i de gældende nationale anbefalinger omkring ernæringscreening ud fra metode EVS (Ernærings Vurderings Skema). EVS er blevet simplificeret og gjort praksisnært, således, at det kan benyttes i praksis, på kommunens plejecentre, midlertidige ophold og i hjemmepleje/hjemmesygepleje.

Ernæringsindsatsen er sat ind i en triageringskontekst, for at sikre en systematiseret tilgang. Systematisk screening giver mulighed for at sætte ind med den rette indsats i tide.

Kilder

Værktøjer til systematisk identifikation af ernæringsindsats (underernæring), AM Beck et al., Sundhedsstyrelsen (2013)

Faglige anbefalinger og beskrivelser af god praksis for ernæringsindsats - til ældre med uplanlagt vægttab, Socialstyrelsen (2015)

Bilag 1